RECREATIESCHAP WESTFRIESLAND

De Middend 2
1611 KW Bovenkarspel

Postbus 20
1610 AA Bovenkarspel

0228-565750
info@recreatieschapwestfriesland.nl
www.recreatieschapwestfriesland.nl

Aan de colleges van de Westfriese gemeenten

Datum : 9 september 2024

Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 286128

Contactpersoon : Karel Schoenaker
Doorkiesnummer : 06-83698165
E-mail : k.schoenaker@recreatieschapwestfriesland.nl

Betreft : Zienswijze ambitieniveau Recreatievisie

Geachte colleges,

Het Recreatieschap Westfriesland ontwikkelt een nieuwe recreatievisie. Het plan vervangt het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland uit 2016. In december 2023 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de opdrachtformulering. De opdracht voor het opstellen van de visie en het begeleiden van het proces tot vaststelling is januari 2024 gegund aan Bureau Buiten.

Het proces is aanbeland bij het bepalen van het ambitieniveau voor het opstellen van de visie. Eerst was het de bedoeling om de definitieve visie aan de gemeenteraden aan te bieden voor afgifte van een zienswijze. In juni 2024 is besloten een extra besluitvormingsstap toe te voegen, namelijk een zienwijze op het ambitieniveau van de visie. Reden daarvoor is dat het ambitieniveau bepalend is voor de (gevolgen van de) uitvoering van de visie. De raden krijgen via een zienswijzeprocedure een rol in dit proces. Wij bieden u hierbij de scenariostudie en ons advies voor het te kiezen scenario aan. Wij willen u vragen deze stukken aan uw gemeenteraden aan te bieden voor het afgeven van een zienswijze.

De stukken worden inclusief de zienswijzen van de verschillende raden behandeld tijdens de vergadering van het algemeen bestuur van het Recreatieschap op 11 december 2024.

**Belang van recreatie**
Recreatie is belangrijk voor een goed woon- en vestigingsklimaat. Bewegen, sporten, ontmoeten en ontspannen in het groen zijn cruciaal voor de mentale en fysieke gezondheid van inwoners. Mogelijkheden om buiten te bewegen en te ontspannen maken een regio aantrekkelijker om te wonen en te werken. Door te verblijven in de natuur en het groen, worden de kennis en waardering voor de lokale omgeving vergroot. Dit bevordert naast een actieve en gezonde levensstijl ook de sociale interactie en cohesie binnen de gemeenschap. De recreatievisie geeft richting hoe we deze opgave invulling geven.

**Ambitieniveau**
De visie op recreatie in Westfriesland is als volgt geformuleerd:
*´Regio Westfriesland wil de inwoners van en bezoekers aan de regio voldoende kwalitatief goede en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden bieden. Recreatievoorzieningen brengen plezier én dragen positief bij aan de fysieke en mentale gezondheid van de inwoners, zorgen voor een fijne*

*leefomgeving en kunnen bijdragen aan opgaven voor natuur, biodiversiteit en klimaat.*
*Door recreatie integraal als onderdeel bij andere ontwikkelingen mee te nemen begint het letterlijk bij de voordeur. Daarnaast wil de regio zich inzetten voor een aantrekkelijk en beleefbaar landschap met natuur- en cultuurwaarden.'*

Het doel van het voorstel is om te kiezen voor een ambitieniveau dat kader stelt en richting geeft voor de verdere uitwerking van deze visie.

**Argumenten**
Om een keuze voor het ambitieniveau te kunnen maken zijn er drie scenario's voor het ambitieniveau uitgewerkt:

1. *Voldoen aan de landelijke norm (model provincie Noord-Holland) (350 m²/huishouden);*
2. *Uitbreiden met accent op verbindingen (265 m²/huishouden);*
3. *Recreatiegroen laten meegroeien met het huidige inwonersaantal (150 m²/huishouden).*

Er zijn verschillende argumenten om te kiezen voor een scenario waarin het aanbod aan recreatie groeit (1 of 2) en niet voor scenario 3:

- *Een tekort aan recreatiemogelijkheden en de toename van recreatiedruk*

Uit onderzoek van de provincie blijkt dat Westfriesland een fors tekort aan recreatiemogelijkheden heeft. Dit tekort ontstaat onder andere door het gebrek aan (toegankelijke) natuur- en recreatiegebieden. Een modelmatige berekening van vraag en aanbod laat een theoretisch tekort zien van circa 200 m2 groen per huishouden. Westfriesland is daarmee een van de regio's met de grootste opgave van Noord Holland. Zie ook hoofdstuk 2.2 van de scenario-uitwerking.

- *Veranderend recreatiegedrag*

Ook ontstaat het tekort door een veranderend recreatiegedrag. Steeds meer mensen recreëren en zij recreëren ook vaker. Dit komt door toename aan vrije tijd, 'het nieuwe werken', vergrijzing en vitaal ouder worden. Ook zien we technologische ontwikkelingen die recreëren aantrekkelijker of laagdrempeliger maken. Tot slot zien we een veranderende recreant die vraagt om meer en luxere voorzieningen en belevingsmogelijkheden in de recreatie(gebieden).

- *Belang voor de gezondheid*

In Westfriesland is steeds meer sprake van overgewicht, bewegingsarmoede maar ook van mentale klachten. Recreëren in een groene omgeving draagt bij aan het tegengaan van deze problematiek. Ook werkt de aanwezigheid van groen stressverlagend en biedt het een aantrekkelijke ruimte voor sport, spel en beweging. Dat zet aan tot meer bewegen, draagt bij aan de gezondheid en daarmee tot besparingen op gezondheidskosten. Het RIVM laat zien dat per hectare groen in de buurt de zorgkosten tot € 10.000 per hectare per jaar verminderen. Het optimaal stimuleren van actieve recreatie is in het kader van preventie essentieel. Het recht op faciliteiten voor vrijetijdsbesteding is daarom ook opgenomen in de Grondwet (artikel 22).

- *Aantrekkelijk woon- en werkgebied*

Uit de Atlas van Gemeenten 2023 komt naar voren dat Westfriesland behoort tot de minst aantrekkelijke regio's van Noord-Holland als het gaat om de groenblauwe woonaantrekkelijkheid. Een omgeving met voldoende groen, water, natuur en recreatiemogelijkheden draagt bij aan een prettig woon- en werkgebied. Naast het aspect van brede welvaart en gezondheid heeft dit positieve economische aspecten.

- *Toekomstgericht / de ruimtelijke puzzel*

Het is van belang om een stevige ambitie te hebben in de discussie over de invulling van de beperkte ruimte. Dan kunnen de juiste afwegingen worden gemaakt. Ook moeten we nu investeren om klaar te zijn voor de toekomst. Dat pas doen op het moment dat er een tekort is, is te laat. Nu is er momentum om ontwikkelingen en opgaven te combineren, gezamenlijk op te pakken en slimme (financiële) koppelingen te maken.

**Conclusies**
*Scenario 3. Recreatiegroen laten meegroeien met het huidige inwonersaantal (150 m²/huishouden)*
Vanwege bovenstaande punten is kiezen voor scenario 3 niet wenselijk. Het huidige tekort blijft hiermee in stand en er is een kans dat dit toeneemt als de visie niet in haar geheel kan worden uitgevoerd.

*Scenario 1. Voldoen aan de landelijke norm (model provincie Noord-Holland) (350 m²/huishouden)*
Het zou logisch zijn om te kiezen voor scenario 1: voldoen aan de (landelijke) norm. Hoewel dit een mooie ambitie is, is het de vraag of dit haalbaar is. De druk op de beperkt beschikbare ruimte is groot vanwege de verschillende opgaven. Dit komt ook tot uiting in de Ruimtelijke Agenda. Daar komt bij dat het Westfriesland ontbreekt aan grootschalige natuurgebieden als duinen, bossen of heide. Dit heeft invloed op het aantal meters groen per huishouden.

*Scenario 2. Uitbreiden met accent op verbindingen (265 m²/ huishouden);*
Het voorstel is om voor Scenario 2 te kiezen. Ook dit zal een uitdaging zijn. Het is desondanks goed om een stevige ambitie te hebben om recreatie prominenter op de agenda te zetten en niet als sluitpost te zien. Ook helpt een duidelijke ambitie bij het meekrijgen van potentiële partners in de uitvoering van de visie. Daarnaast kan het als basis dienen om concrete financiële afspraken over de uitvoering te maken.

Door accent te leggen op verbindingen door het landelijk gebied, van en naar woongebieden en sportlocaties, wordt zuinig omgegaan met de open ruimte in Westfriesland, en kunnen inwoners en gasten genieten van het landelijk gebied.

**Alternatieven**
Een alternatief is te kiezen voor scenario 1 of 3. Bovenstaand is beargumenteerd waarom wij voorstellen om niet voor deze scenario's te kiezen.

Een scenario kiezen waarin er geen sprake is van groei van het areaal, zien wij niet als een reëel alternatief voor het uitwerken van de visie. In feite is er dan sprake van krimp: het aantal m² recreatiegroen per huishouden neemt daarmee namelijk af. Dit staat haaks op de aanleiding om een nieuwe visie op te stellen.

**Vervolgproces**
Het proces ziet er op hoofdlijnen als volgt uit.
1. *Gebiedsanalyse → afgerond*
2. *Ambitieniveau bepalen (inclusief zienswijzeprocedure) → september – december 2024*
3. *Recreatievisie, uitvoeringsprogramma en financieringsmogelijkheden → Q3 2024 – Q2 2025*
4. *Vaststellen visie (inclusief zienswijzeprocedure) → Q2 - Q3 2025*

**Relevante beleidsstukken of processen**
*Ruimtelijke Agenda & Provinciaal Programma Landelijk Gebied*
Bij het opstellen van de recreatievisie sluiten we aan bij andere ruimtelijke trajecten op provinciaal en regionaal niveau, zoals de Ruimtelijke Agenda Westfriesland en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. De Ruimtelijke Agenda lijkt daarbij het belangrijkste traject te zijn, omdat deze als input dient voor de invulling van verschillende provinciale en Rijksopgaven. Daarnaast beslaat de Ruimtelijke Agenda alle ontwikkelingen en onderwerpen die een ruimtelijk beslag hebben of vragen en geeft het daar richting aan.

*Pact van Westfriesland*
In het Pact van Westfriesland hebben de zeven gemeenten van Westfriesland afgesproken samen met maatschappelijke partners te bouwen aan een sterke, zorgzame en duurzame regio. Een regio waar het goed wonen, werken en leven is. Een van de aantrekkelijkste regio's van Nederland. Voor

inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het actualiseren (lees: het maken van de nieuwe recreatievisie) en uitvoeren van het Landschapsplan West-Friesland (inmiddels Natuur- en Recreatieplan Westfriesland) is opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

*Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030*
In dit provinciaal beleid hangen recreatie en toerisme samen. Vanwege het grote belang van recreatie en toerisme, en de dynamiek in de sector (waaronder de impact van COVID-19), vindt de provincie het nu urgent om de sector, inclusief regionale en lokale partijen die werken aan recreatie en toerisme, te ondersteunen en te versterken. Op die manier kan optimaal worden geprofiteerd van de waarde van recreatie en toerisme, nu en in de toekomst. Het Recreatieschap ziet de provincie als een belangrijke partner voor de uitvoering van de visie.

Naast bovengenoemde beleidsstukken zijn er tal van lokale of regionale visies of beleidsstukken welke relevant kunnen zijn bij het opstellen of uitvoeren van de visie. Waar nodig zoeken we afstemming met beleidsvelden waar raakvlakken zijn.

**Financiële gevolgen**
De keuze voor een ambitieniveau voor de visie zelf heeft geen (directe) financiële gevolgen. Vanzelfsprekend zijn er wel financiële gevolgen bij uitvoering van de visie. Hiervoor vertalen we de visie in een uitvoeringsplan waarin staat hoe, met en door wie (delen van) de visie uitgevoerd moet worden. Over die uitvoering vindt aparte besluitvorming plaats.

<u>Koppelkansen</u>
In het verleden zijn er door het Recreatieschap, gemeenten en andere partners diverse stappen gezet om het aanbod van recreatie te vergroten. Denk aan de uitbreiding van de Vooroever (+/- 50 hectare) en het Streekbos (+/- 14 hectare). Ook zijn er voorbeelden van meeliften met andere projecten of opgaven, zoals de waterbergingen bij het Egboetswater(+/- 20 hectare) en Drachterveld (22 hectare). En met de oeverdijk voor de kust bij Hoorn en Koggenland is een gebied van circa 100 hectare met (deels toegankelijk) natuur, stadsstrand en het fiets-/wandelpad Hoorn-Amsterdam aangelegd. Voor kwaliteitsverbetering is er veelvuldig gebruik gemaakt van subsidieregelingen. Deze voorbeelden laten zien dat er door slimme combinaties te maken veel mogelijk is. Ook zijn er verschillende voorbeelden waarbij financiering van groen en recreatie is gekoppeld aan ontwikkeling van woningbouw en bedrijfslocaties. Deze werkwijze zal verder worden uitgewerkt in de visie.

<u>Implicaties financiën</u>
In de uitwerking van de scenario's zijn implicaties opgenomen van de mogelijke financiële gevolgen van de visie. Dit geeft slechts een zeer globaal beeld omdat er veel factoren zijn die er invloed op hebben en er daarin ook nog tal van keuzes zijn. Er is nu een zeer ruime schatting gemaakt voor de kosten van inrichting en beheer. Met verwerving, huur of pacht van de gronden is nog geen rekening gehouden omdat daar te veel variabelen in zitten om een reëel getal te noemen. Over het algemeen zijn de kosten zeer beperkt in vergelijking met de kosten voor inrichting, beheer en onderhoud.

<u>Verantwoordelijkheden partijen</u>
De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de recreatie visie ligt niet alleen bij het Recreatieschap. Deze ligt ook bij de gemeenten en partners als provincie en andere terreinbeheerders. Een verdeling welke partij uiteindelijk voor welke kosten verantwoordelijk is – zowel aanlegkosten al beheer en onderhoud- is nog niet gemaakt.

Op dit moment is er geen beleid of zijn er uitgangspunten wanneer en onder welke voorwaarden nieuwe recreatieterreinen worden toegevoegd aan het areaal van het Recreatieschap. Gezien de beoogde groei van recreatieruimte is de komst daarvan wel van belang, zodat de spelregels voor de verschillende recreatiegebieden in Westfriesland eenduidig zijn.

Dit zijn zaken die hun beslag krijgen in de visie, het uitvoeringsplan of bij de uiteindelijke uitwerking van (deel)projecten. Daarbij kijken we ook naar financieringsmogelijkheden.

Ravijnjaar

Het Recreatieschap is gevraagd voor het opstellen van de Begroting 2026 te kijken naar mogelijkheden om te bezuinigen. Het vaststellen van dit uitdagende ambitieniveau lijkt hier haaks op te staan. Dit is echter niet het geval. De één gaat over de korte termijn en de ander over de lange termijn. Het is duidelijk dat de mogelijkheden voor het realiseren van de ambitie op korte termijn beperkt zijn. Het vaststellen van de ambitie maakt dat de financiële ruimte hiervoor benut gaat worden, zodra die ruimte weer gaat ontstaan.

**Voorstel**

Wij stellen u voor om:

- De scenario-uitwerking aan uw gemeenteraad aan te bieden voor afgifte van een zienswijze;
- De gemeenteraad daarbij te adviseren om voor het ambitieniveau scenario 2 te kiezen en de visie op deze wijze uit te voeren.

Wij gaan er vanuit u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd en zien de zienswijze van uw raad graag tegemoet.

Vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van het Recreatieschap Westfriesland,



Nico Slagter
Voorzitter Recreatieschap Westfriesland